

Ålands Natur och Miljö rf

Agenda 21 & Hållbart vardagsliv

Nyhetsbrev nr 101
DECEMBER 2007

Inför det nya året!

År 2007 har i stor utsträckning handlat om klimatförändringen och dess konsekvenser. Al Gore och IPCC fick Nobels fredspris för sina insatser att lyfta upp frågan på agendan. Den senaste delrapporten från IPCC var en uppmaning att agera nu! Vi måste få uppvärmningen att svänga inom 10 år, annars blir konsekvenserna förödande för mänskligheten.

Så låt oss hoppas att världens makthavare kommer överens om att rädda planeten i tid. Vi "vanliga människor" måste också dra vårt strå till stacken.

Ett sätt är att bara ge klimatsmarta nyårslöften inför 2008! Gör som trafikministern och köp ett busskort! Istället för charterresan till Kanarieöarna- tåggluffa till Italien! Byt ut oljepannan till pellets! Byt ut glödlamporna till lågenergilampor! Konsumera mindre!

Det finns många sätt att rädda världen på. På kontoret har vi mera tips och böcker om klimatförändringen, det är bara att komma in och låna.

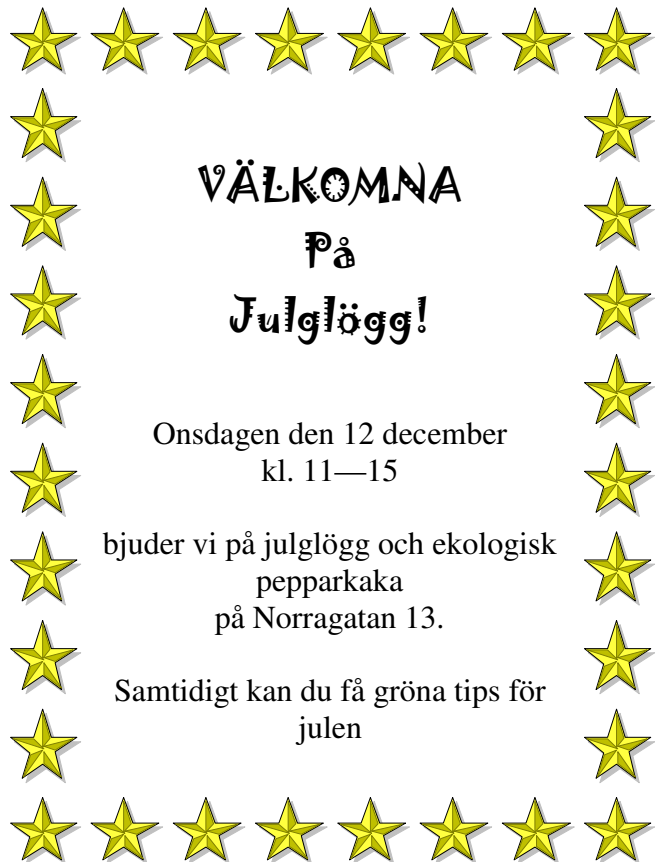
Inför nästa år har Agenda 21-kontoret fått positiva besked om fortsatt finansiering från de flesta kommuner. Vi hoppas också på PAF-medel. Vi har även ansökt om PAF- medel för ett nytt utbildningsprojekt om hållbar utveckling.

Vi önskar er alla en riktigt god jul med mycket tid för familj och vänner!

Lotta, Jove och Maria

Julkalender!

I år lanseras för första gången Agenda 21- kontorets julkalender! På vår hemsida kan du varje dag fram till jul öppna en ny lucka som innehåller tips på en miljövänligare jul! Gå in på www.agenda21.ax!

VÄLKOMNA

På

Julglögg!

Onsdagen den 12 december
kl. 11—15

bjuder vi på julglögg och ekologisk
pepparkaka
på Norragatan 13.

Samtidigt kan du få gröna tips för
julen

Gröna tips för en vit jul

JULKLAPPAR

- Medlemskap i en förening, tex. Ålands Natur och Miljö, (ring 17230)
- En säck cement till skolan i Dongobesh (finns att köpa på Agenda 21- kontoret)
- En säck majs till en svältande familj i Tanzania (finns att köpa på Agenda 21- kontoret)
- Plantera träd eller ge en get till en fattig familj via Kyrkans utlandshjälp (www.kua.fi)
- Rädda Barnes chokladpralin för skolor i Nepal (finns på Rädda Barnens kontor)
- Buskort eller motorvärmare
- En upplevelse, till exempel skidtur med picknick
- Presentkort på Emmaus
- Ekologiskt och/eller rättvisemärkta matvaror som kaffe och choklad.
- Presentkort på hyrfilm
- Presentkort på fönstertvätt, helgstädning eller klädreparation
- En fin bok du vill dela med dig av från din egen bokhylla
- Bjud dina vänner på en ekologisk middag.

50 % mindre

Satsa på att spara 50 % av din jul- elkonsumtion i år! Använd hälften mindre el-ljusstakar o adventsstjärnor! Och om du kopplar till en timer är det ännu lättare att spara.

Klappar på kontoret

Hos oss på Norragatan 13 kan du handla julklappar. Vi säljer annorlunda julklappar som gör nytta. Tex en säck cement till skolbygget i Dongobesh, Tanzania, eller en säck majs till svältande i samma område. Vi säljer även Naturkalendern 2008 med vackra naturbilder.

Rädda Barnen finns i samma hus som vi. De säljer chokladpraliner där intäkterna går till skolor i Nepal. Även dubbla julkort från Rädda Barnen finns att köpa.

Julgran

Svenska Naturskyddsföreningen och Råd & Rön har miljögranskat julgranar. SNF rekommenderar miljömedvetna konsumenter att välja en vanlig närodlat gran framför ädel- eller plastgran av PVC.

Odling av ädelgranar kräver mer konstgödsel och bekämpningsmedel än vanlig gran. Satsa på en permanent utegrän i trädgården. Då slipper du köpa ny gran varje år och sparar både pengar och miljön.

Källa: SNF

SCHYSSTA KLÄDER

SCHYSSTA KLÄDER

Vi köper allt mer kläder. I Sverige konsumeras i genomsnitt 24 kg textilier per år och person. 1994 konsumerades 15 kg per år. Vi ålänningar lär knappast ligga så långt efter. Butikerna har gått från säsongskollektioner till att byta sortimentet löpande under hela året.

För att kunna konsumera så mycket kläder pressas priserna, men det är någon annan som i slutändan får betala. T.ex. bomullsodlaren som inte får ett schysst pris för bomullen han odlar, fabriksarbetaren som inte har schyssta arbetsförhållanden eller barnen som inte har schysst vatten att dricka eftersom textilfabriken inte har råd med avloppsreningsanläggning.

Det är även mycket positivt på gång inom branschen just nu. På internet finns många butiker där man kan handla ekologiska kläder och även de större klädkedjorna har börjat ta in en del ekologiska kläder i sitt sortiment. Fler företag börjar ställa etiska krav på sina leverantörer.

TAG 3— BETALA FÖR 2
(fast du bara behöver 1)

TIPS PÅ VAD DU KAN GÖRA:

REDUCE – minska

Köp mindre kläder av god kvalitet.

REUSE— återanvänd

Byt kläder med dina vänner.

Handla på Emmaus eller loppis.

Lappa och stoppa trasiga kläder.

REDESIGN– gör nytt av gammalt.

REACT– reagera

Fråga i butiken hur kläderna är producerade!

Skicka ett Blixtupprop!

På nätverket Rena Kläders hemsida finns många tips på aktioner man kan göra och blixtupprop man kan skicka till ansvariga inom textilindustrin och klädföretag. www.renaker.com

RE-DESIGN WORKSHOP

med Minna Palmqvist

Lördagen den 19 januari kl 11-17

Övernäs högstadieskola

Minna Palmqvist jobbar som designer i Stockholm. Du får pröva på att designa och sy nya kläder av dina eller andras gamla. Minna kommer som inspiration att visa bilder på kreaturer av designers och konstnärer som på olika sätt arbetar med återvinning och ekologiska material. Workshoppen riktar 100sig i första hand till högstadielärover men i mån av plats kan även andra komma med.

Anmäl dig senast den 10 januari till Agenda21-kontoret på tel. 17230 eller hallbart.vardagsliv@agenda21.ax

Workshoppen är en del av Hållbart Vardagslivs/Agenda21-kontorets kampanj SCHYSSTA KLÄDER

VISSTE DU ATT...

...det går åt 1 kg bekämpningsmedel och upp till 17 000 liter vatten för att odla 1 kg konventionell bomull.

...11 % av världens bekämpningsmedel används till besprutning i bomullsodlingar.

...efterfrågan på ekologisk bomull ökar just nu med 35 % per år.

Källa: SNF

"Spara den här planeten!"

EVENT

**Filmvisning och Staffan Hellstrand
konsert
den 26:e januari.**

Det är startskottet för **SaveThePlanet.ax** månatliga event. De kommer denna gång att bl.a. bjuda på artisten Staffan Hellstrand och visa filmen "Vårt dagliga bröd".

SaveThePlanet.ax är startat av Sofie Elevall och Magnus Åkerlind
Läs mer på deras hemsida.

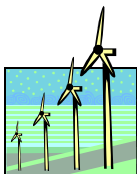
Citatet

"Att skratta ofta och mycket; att vinna intelligenta människors respekt och barns tillgivenhet; att förtjäna ärliga kritikers uppskattning och uthärda falska vänners svek; att uppskatta skönhet; att leta fram det bästa hos andra människor; att lämna efter sig en värld som är lite bättre tack vare ett friskt barn, en trädgårdstäppa eller förbättrade sociala förhållanden; att veta att åtminstone en levande varelse har kunnat andas lättare för att man levat. Detta är framgång" -

Ralph Waldo Emerson, USA

Grattis Henrik till miljöpriset!

Ålands Natur och Miljö:s pris gick i år till **Henrik Lindqvist** "för hans outtröttliga, envisa och sega kamp för genomförandet av Båtskärsprojektet". Vi säger grattis!!

Köp inget dagen

Årets tema på köp inget dagen var "Köp inte en fantasi" som syftar till att visa den stora skillnaden mellan reklamens fantasivärld och verkligheten.

Vi uppmärksammade dagen genom att bjuda in Hugo Norell från organisationen Frivillig enkelhet. Han höll en föreläsning på temat "Minskad konsumtion ökar livskvaliteten" på stadsbiblioteket. Frivillig enkelhet vill uppmana oss till materiell enkelhet och i stället prioritera relationer och tid för att göra det vi älskar. Idag försöker vi uppfylla alla behov, även ickemateriella, med konsumtion. Det är inte hållbart, varken ekologiskt, socialt eller ekonomiskt. Vi överkonsumerar jordens resurser varje år. I år tog 2007 års kvot slut redan i början av oktober...

Ålands Natur & Miljö Agenda 21 kontoret och Hållbart vardagsliv

Adress: Norragatan 13 B
22100 Mariehamn
Telefon: 17230, 12771
E-post: info@agenda21.ax
hallbart.vardagsliv@agenda21.ax
tove@agenda21.ax
Hemsida: www.agenda21.ax
www.anom.aland.fi
Öppet: vardagar 9-16 med undantag
för kampanjer etc.
Personal: Maria Stenroos- Fagerström
Lotta Jakobsson
Tove Teir-Siltanen